

**ІНСТИТУТ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙ І ГЛОБАЛЬНОГО
ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК
УКРАЇНИ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою ІТГП НАН України
від «27» серпня 2026 року
протокол № 11

Наказ ІТГП НАН України
№ 14 від «10» вересня 2026
року

Г.в.о. директора
О.Г.Лебідь

ПОРЯДОК

**використання технологій штучного інтелекту
в освітній та науковій діяльності**

**Інституту телекомунікацій і глобального інформаційного простору
НАН України**

1. Загальні положення

1.1. Цей Порядок визначає принципи, умови, межі, процедури декларування та контролю використання технологій штучного інтелекту (далі — ШІ) в освітній, науковій, науково-технічній, організаційній та видавничій діяльності Інституту телекомунікацій і глобального інформаційного простору НАН України (далі — Інститут).

1.2. Дія Порядку поширюється на наукових та науково-педагогічних працівників, докторантів, аспірантів, здобувачів ступеня доктора філософії поза аспірантурою, вступників, членів спеціалізованої вченої ради, членів разових спеціалізованих учених рад, експертів, рецензентів та інших осіб, залучених до академічної діяльності Інституту.

1.3. Порядок застосовується до генеративних і аналітичних систем ШІ, великих мовних моделей, систем машинного навчання, засобів створення текстів, програмного коду, зображень, аудіо, відео, презентацій, перекладу, пошуку, узагальнення, аналізу даних та інших автоматизованих інструментів, здатних формувати або істотно перетворювати зміст.

1.4. Порядок розроблено відповідно до законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про академічну доброчесність», «Про захист персональних даних», «Про інформацію», «Про захист інформації в інформаційно-комунікаційних системах», «Про авторське право і суміжні права», інших актів законодавства та внутрішніх документів Інституту.

1.5. Якщо вимоги видавця, грантодавця, конференції, інформаційної системи або договору є суворішими за цей Порядок, застосовуються суворіші вимоги.

2. Терміни та визначення

Система ШІ — машинна система, що на підставі вхідних даних формує прогнози, рекомендації, рішення або контент.

Генеративний ШІ — система ШІ, призначена для створення нового текстового, програмного, графічного, аудіовізуального чи іншого контенту.

Результат ШІ — контент, дані, код, висновок, переклад, модель або інший результат, повністю чи частково створений системою ШІ.

Суттєве використання ШІ — використання, що вплинуло на задум, методику, аналіз, інтерпретацію, аргументацію або остаточний зміст роботи.

Користувач — особа, яка застосовує систему ШІ у діяльності Інституту.

Конфіденційна інформація — інформація з обмеженим доступом, персональні дані, службові, договірні, комерційні або неопубліковані наукові матеріали, щодо яких установлено обмеження доступу.

3. Принципи використання ІІІ

Користувачі дотримуються принципів:

- законності і поваги до прав людини.
- академічної доброчесності та прозорості.
- людського контролю і персональної відповідальності.
- достовірності і відтворюваності.
- захисту персональних даних та інформації з обмеженим доступом.
- недискримінації, справедливості і мінімізації упередженості.
- дотриманні авторського права та прав інтелектуальної власності.
- пропорційності використання ІІІ меті та рівню ризику.

4. Дозволене використання ІІІ

4.1. Дозволяється пошук і структурування інформації з обов'язковою перевіркою першоджерел.

4.2. Дозволяється мовне редагування, переклад, стилістичне вдосконалення та форматування власного тексту.

4.3. Дозволяється генерування ідей, планів, запитань і варіантів структури роботи.

4.4. Дозволяється допомога у написанні, поясненні, тестуванні та документуванні програмного коду.

4.5. Дозволяється аналіз відкритих або належно знеособлених даних, моделювання та візуалізація.

4.6. Дозволяється створення навчальних матеріалів, тестових прикладів і демонстрацій із перевіркою точності.

4.7. Дозволяється підготовка адміністративних проєктів документів, якщо не обробляються заборонені дані.

4.8. Дозволяється застосування як об'єкта або інструмента наукового дослідження за описаною методикою.

4.9. Викладач або відповідальний за освітній компонент заздалегідь визначає у силабусі чи завданні допустимий рівень використання ІІІ, спосіб його декларування та критерії оцінювання.

5. Обмеження та заборони

- 5.1. Забороняється подавати результат, згенерований ІІІ, як результат власної академічної діяльності без належного зазначення цього факту.
- 5.2. Забороняється використовувати ІІІ під час контрольного заходу, вступного випробування, атестації або експертизи, якщо це прямо не дозволено умовами.
- 5.3. Забороняється вводити до зовнішніх систем ІІІ персональні дані, державну таємницю, службову, конфіденційну, комерційну або іншу інформацію з обмеженим доступом без законної підстави та належного захисту.
- 5.4. Забороняється передавати неопубліковані рукописи, дисертації, рецензії, експертні матеріали, заявки, первинні дослідницькі дані чи матеріали партнерів без дозволу їх власника та оцінки ризику.
- 5.5. Забороняється створювати фальсифіковані дані, джерела, цитати, посилання, експериментальні результати, рецензії або документи.
- 5.6. Забороняється використовувати ІІІ для приховування плагіату, обходу перевірок, фабрикації, фальсифікації, приписування авторства чи іншого порушення академічної доброчесності.
- 5.7. Забороняється ухвалювати виключно автоматизовані рішення, що мають істотні наслідки для особи, без змістовного людського перегляду та можливості оскарження.
- 5.8. Забороняється створювати дискримінаційний, маніпулятивний, небезпечний або незаконний контент, а також імітувати особу без її згоди.
- 5.9. Забороняється зазначати систему ІІІ як автора чи співавтора академічного твору.

6. Використання ІІІ здобувачами освіти

- 6.1. Здобувач виконує завдання самостійно в обсязі, визначеному освітнім компонентом. ІІІ може бути допоміжним інструментом, але не замінює досягнення програмних результатів навчання та особисту інтелектуальну працю.
- 6.2. До початку виконання завдання здобувач з'ясовує встановлений режим: використання ІІІ дозволено; дозволено з обмеженнями; або заборонено.
- 6.3. На вимогу викладача здобувач подає проміжні матеріали, історію версій, використані запити, вихідні дані, код, обчислення та усне пояснення отриманого результату.

6.4. Викладач не знижує оцінку лише на підставі автоматичного індикатора детектора ІІІ. Висновок ґрунтується на сукупності доказів і процедурі, передбаченій внутрішніми актами Інституту.

7. Використання ІІІ в науковій діяльності

7.1. Автор відповідає за достовірність фактів, коректність цитувань, методологію, результати, висновки, оригінальність та дотримання етичних вимог незалежно від використання ІІІ.

7.2. Суттєве використання ІІІ описується у методах, подяках, примітці або заяві про використання ІІІ із зазначенням системи, версії або дати доступу, мети, етапів роботи та способу перевірки результату.

7.3. Результати ІІІ не є першоджерелом. Посилання перевіряються за оригінальними публікаціями; вигадані або неперевірені джерела не допускаються.

7.4. Під час досліджень забезпечуються простежуваність, відтворюваність і належне збереження промптів, параметрів, версій моделей, коду та наборів даних у тій частині, що необхідна для перевірки результатів і не порушує прав третіх осіб.

7.5. Використання ІІІ під час рецензування, експертизи та роботи спеціалізованих учених рад допускається лише за умов збереження конфіденційності, дотримання правил відповідного органу та особистої відповідальності експерта.

8. Захист інформації, персональних даних та інтелектуальної власності

8.1. До введення даних користувач визначає їх категорію доступу, правову підставу обробки та умови постачальника системи ІІІ щодо збереження, повторного використання й навчання моделей.

8.2. Перевага надається корпоративним, локальним або схваленим Інститутом сервісам із належними налаштуваннями конфіденційності. Застосовується принцип мінімізації даних і, за можливості, знеособлення.

8.3. Користувач перевіряє, чи не порушує використання вхідних матеріалів і результатів ІІІ авторські та суміжні права, ліцензійні умови, права на бази даних, торговельні марки й договірні обмеження.

8.4. У разі виявлення витоку, неправомірної передачі або іншого інциденту користувач негайно припиняє роботу із системою, зберігає доступні відомості

про інцидент і повідомляє директора та відповідальну за інформаційну безпеку особу.

9. Перевірка та декларування

9.1. Кожен суттєвий результат ІІІ підлягає людській перевірці щодо фактичної точності, логічної узгодженості, повноти, актуальності, упередженості, безпеки, дотримання прав третіх осіб і відповідності меті роботи.

9.2. Факт суттєвого використання ІІІ декларується за формою додатка 1. Незначне технічне використання — перевірка правопису, форматування або пошук синонімів — може не декларуватися, якщо інше не встановлено умовами завдання, видавця чи договору.

9.3. Декларація є частиною відповідної роботи або її супровідних матеріалів і зберігається разом із ними.

10. Управління ризиками та впровадження систем ІІІ

10.1. Структурний підрозділ, який планує систематичне або інституційне використання системи ІІІ, оцінює мету, категорії даних, можливі помилки, упередженість, кіберризики, наслідки для осіб, умови постачальника та потребу в людському контролі.

10.2. Системи, що впливають на вступ, оцінювання, атестацію, кадрові рішення, доступ до ресурсів, експертизу або безпеку, використовуються лише після письмового погодження директора та визначення відповідальних осіб, ведення журналів, перевірки якості й процедури оскарження.

10.3. Перелік рекомендованих або дозволених сервісів ІІІ може затверджуватися окремим наказом директора та регулярно переглядатися.

11. Права, обов'язки та відповідальність

11.1. Користувач має право отримувати інформацію про допустимі способи використання ІІІ, критерії оцінювання, обробку його даних і порядок оскарження рішень.

11.2. Користувач зобов'язаний дотримуватися цього Порядку, перевіряти результати ІІІ, декларувати суттєве використання, захищати інформацію та надавати пояснення щодо власного внеску.

11.3. Порушення розглядаються відповідно до законодавства та внутрішніх актів Інституту з дотриманням принципів презумпції невинуватості, обґрунтованості, пропорційності, конфіденційності, права бути вислуханим і права на оскарження.

11.4. Недоброчесне використання результатів, згенерованих ШІ, кваліфікується відповідно до Закону України «Про академічну доброчесність», постанови КМУ «Про Порядок присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук», Положенню про систему забезпечення академічної доброчесності в Інституті телекомунікацій і глобального інформаційного простору Національної академії наук України, наказу директора ІТГІП НАН України від 30 липня 2026 року № 10 «Про забезпечення дотримання вимог академічної доброчесності при використанні технологій штучного інтелекту» та інших внутрішніх актів Інституту.

12. Прикінцеві положення

12.1. Порядок набирає чинності з дня введення його в дію наказом директора Інституту.

12.2. Зміни до Порядку затверджуються в тому самому порядку, що й цей Порядок.

12.3. Порядок переглядається за потреби, але не рідше одного разу на два роки, з урахуванням змін законодавства, технологій і практики їх застосування.

12.4. Питання, не врегульовані цим Порядком, вирішуються відповідно до законодавства та внутрішніх нормативних документів Інституту.

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙ І ГЛОБАЛЬНОГО
ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ**

ДЕКЛАРАЦІЯ

про використання штучного інтелекту

Автор (П. І. Б.):

Статус / посада:

Назва роботи:

Вид роботи:

Науковий керівник / відповідальна особа (за наявності):

Я, нижчепідписаний(а), з метою дотримання принципів академічної доброчесності та забезпечення прозорості підготовки зазначеної роботи декларую таке:

- ☐ Під час підготовки роботи системи штучного інтелекту, зокрема генеративного штучного інтелекту, не використовувалися.
- ☐ Під час підготовки роботи використовувалися системи штучного інтелекту в обсязі та з метою, наведеними нижче.

Відомості про використання штучного інтелекту

№	Назва ШІ-інструментів, модель / версія	Мета та завдання використання	Етап або частина роботи	Обсяг і спосіб перевірки результату

Примітка. За потреби додаються окремі пояснення або перелік запитів (промптів), використаних під час роботи.

Підтвердження автора

1. Я особисто перевіряв(ла), критично оцінив(ла) та, за потреби, відредагував(ла) всі матеріали, створені або опрацьовані із застосуванням штучного інтелекту.

2. Штучний інтелект не використовувався для підміни самостійного виконання дослідження, формування висновків без їх авторської перевірки, фальсифікації чи фабрикації даних, результатів, цитат або бібліографічних джерел.

3. Усі фактичні твердження, розрахунки, посилання та бібліографічні описи, одержані за допомогою штучного інтелекту, перевірено за достовірними першоджерелами або іншим належним способом.

4. Використання штучного інтелекту не порушує авторських прав, прав інтелектуальної власності, вимог щодо захисту персональних даних, службової, конфіденційної чи іншої інформації з обмеженим доступом.

5. Відомості про використання штучного інтелекту наведено повно й достовірно. Мені відомо, що недекларування або неналежне використання результатів, створених штучним інтелектом, може розглядатися як порушення академічної доброчесності.

6. Я несу особисту відповідальність за зміст, достовірність, оригінальність і академічну доброчесність поданої роботи незалежно від факту та обсягу використання штучного інтелекту.

Підпис: _____

(п. і. б.)

Дата: « ____ » _____ 20__ р.